

Handreiking PRT

Versienummer 1.0

Datum 1 juli 2024

Status DEFINITIEF

Inhoud

Doel van de handreiking.....	3
1. Rol en verantwoordelijkheid	4
<i>Ambtsinstructie van de cdK</i>	4
2. Faciliteren en coördineren van gesprek aan de PRT	4
<i>Frequentie</i>	4
<i>Invulling overleg aan de PRT</i>	5
<i>Capaciteitsraming</i>	5
<i>Bijzondere opvangvormen</i>	5
<i>Uitruil opgaven</i>	5
<i>Monitoring realisatie wettelijke taak</i>	6
3. Verslaglegging.....	6
4. Financiën	6
<i>Tegemoetkoming uitvoeringskosten</i>	6
<i>Versterking rol PRT's</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Bonusregelingen</i>	7
Bijlage 1. Format provinciale verslag.....	10
Bijlage 2. Links naar Spreidingswet en onderliggende wetgeving	12

Doel van de handreiking

De Spreidingswet is op 1 februari 2024 in werking getreden. De wet heeft als doel om te zorgen voor een evenwichtige spreiding van voldoende opvangplaatsen van asielzoekers door Nederland en geeft gemeenten een wettelijk taak hierin. De wet maakt het ook mogelijk dat gemeenten onder eigen verantwoordelijkheid opvangvoorzieningen (laten) exploiteren. De komende periode (tot 1 november 2024) zijn gemeenten en provincies aan de provinciale regietafels in gesprek hoe invulling te geven aan de provinciale opgave.

Deze handreiking heeft als doel om de provinciale regietafels bij dit proces te ondersteunen en bevat ook de minimale vereisten voor het provinciaal verslag. De handreiking is een levend document dat in de periode tot 1 november (en mogelijk ook daarna) zal worden geactualiseerd op basis van de ervaringen in het land.

Programma Spreidingswet (JenV)

juli 2024

1. Rol en verantwoordelijkheid

De wetgever heeft besloten bij de uitvoering van de Spreidingswet (hierna: de wet) de commissaris van de Koning (cdK) in de rol van rijksorgaan in te zetten.

Artikel 4, eerste en tweede lid, van de Spreidingswet draagt twee nieuwe rijkstaken aan de cdK op¹. Het gaat om:

1. het voorzitterschap van het overleg met de colleges van B&W, gedeputeerde staten en het COA aan de PRT over de verdeling van opvangplaatsen voor de twee daaropvolgende kalenderjaren (vanaf 1 februari in het eerste jaar van de cyclus);
2. het uitbrengen van een verslag van het gevoerde overleg aan de minister (voor 1 november van datzelfde jaar).

Ambtsinstructie van de cdK

De rijkstaken worden door de cdK verricht volgens een ambtsinstructie van de regering. Het derde lid van artikel 4 van de wet verduidelijkt dat de cdK de werkzaamheden als rijksorgaan verricht. Deze taak sluit aan bij de wettelijke taak in artikel 182, eerste lid, onderdeel a, Provinciewet². Daartoe worden in de ambtsinstructie aan de commissaris van de Koning regels gesteld.

Op grond van artikel 5.1 van het Besluit gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen is artikel 9a ingevoegd in de Ambtsinstructie van de cdK³. Artikel 9a van de Ambtsinstructie van de cdK luidt:

“De commissaris roept de overleggen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen met redelijke tussenpozen bijeen.”

De overlegperiode is in artikel 9a niet nader gespecificeerd, aangezien de periode waarbinnen de verdeling van de provinciale opvangopgave moet plaatsvinden, rechtstreeks uit de wet volgt (1 februari – 1 november) en de overleggen aan de PRT ook een rol spelen bij de monitoring van de uitvoering van de wet en de bestuurlijk afgesproken meldplicht van gemeenten aan de minister (toezichthouder) indien hun taak onverhoopt niet (tijdig) gerealiseerd kan worden. De nadere invulling van het overleg aan de PRT wordt aan de cdK overgelaten, en kan per provincie verschillen.

2. Faciliteren en coördineren van gesprek aan de PRT

Frequentie

De commissaris roept de overleggen met redelijke tussenpozen bijeen. Wat een redelijke tussenpoos is, is aan de cdK. Van belang is dat rekening gehouden wordt met het feit dat voor 1 november 2024 een verslag moet worden opgeleverd, waar idealiter een sluitende verdeling van de landelijke asielopvangopgave uit volgt.

¹ Artikel 182, derde lid, van de Provinciewet luidt: Bij de wet kan de commissaris, volgens regels te stellen bij de in het eerste lid bedoelde ambtsinstructie, worden belast met andere dan de in dat lid genoemde taken.

² Artikel 182, eerste lid, onder a, van de Provinciewet luidt: De commissaris is, volgens regels te stellen bij een door de regering gegeven ambtsinstructie, belast met: a. het bevorderen van de samenwerking tussen de in de provincie werkzame rijksambtenaren onderling en met het provinciebestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen;

³ Artikel 9a treedt eerst op 30 maart 2024 in werking omdat ten aanzien van de ambtsinstructie cdK geldt dat deze niet eerder in werking kan treden dan 2 maanden na uitgifte van het Staatsblad (artikel 182, vijfde lid, van de Provinciewet).

Invulling overleg aan de PRT

Overleg wordt gepleegd over de invulling van de provinciale asielopvangopgave die volgt uit de bekendgemaakte capaciteitsraming. In samenhang met de asielopvangopgave wordt tevens overleg gevoerd over de opvang van ontheemden uit Oekraïne en over de huisvesting van statushouders. Gemeenten zijn gevraagd om in PRT-verband te komen met een provinciaal plan voor de drie opgaven. Dat betekent dat het rijksorgaan naast het verslag over de opvang van asiel, ook een plan dient op te stellen over de drie opgaves samen.

De Spreidingswet spreekt van het maken van een verslag dat de cdK uitbrengt aan de minister van JenV. In dit verslag worden de resultaten weergegeven van het overleg dat is gevoerd om tot een invulling van de provinciale asielopgave te komen. Delen van de informatie die opgenomen zijn in het provinciale plan maken ook onderdeel uit van het verslag. Het verslag ziet echter alleen op de asielopvang en niet op de opvang van Oekraïense ontheemden en de statushouders.

Doel van het overleg is te komen tot een gedragen invulling van de provinciale opgave. De PRT is een tafel voor bestuurlijke regie. Besluiten over bijvoorbeeld te realiseren asielopvangvoorzieningen, worden in betreffende colleges van B&W en gemeenteraad genomen. Het is daarom van belang dat wanneer gemeenten te kennen geven asielopvang mogelijk te willen maken, zij zorgen dat zij daartoe mandaat hebben.

Capaciteitsraming

De capaciteitsraming, en meer specifiek de provinciale asielopvangopgave, vormt het startpunt voor het gesprek aan de PRT. De provinciale opgave bevat het aantal reguliere opvangplaatsen (benodigde opvangplaatsen) en het aantal bijzondere opvangplaatsen (voor de nu geldende provinciale opgave zijn dit amv-opvangplaatsen). Daarnaast is per gemeente indicatief aangegeven hoeveel plaatsen op basis van het inwoneraantal en de SES-WOA verwacht worden. Het is zaak dat gemeenten gezamenlijk kijken naar de best passende verdeling van asielopvangplekken in de provincie.

Bijzondere opvangvormen

Naast reguliere en amv-plekken is er ook behoefte aan bijzondere opvanglocaties. Het gaat dan bijvoorbeeld om plekken ten behoeve van het aanmeldproces, de intensief begeleide opvang (IBO) of de Handhaving- en toezichtlocatie. Deze plaatsen zijn geen aparte opgave, maar maken deel uit van het totale aantal plaatsen uit de capaciteitsraming.

Uitruil opgaven

Een uitruil tussen de verschillende opgaven (opvang asielzoekers, opvang ontheemden uit Oekraïne en huisvesten van statushouders) is mogelijk. Het is aan gemeenten zelf om hier onderling afspraken over te maken. Afspraken over een uitruil vinden hun beslag in de separate opgaven. Een voorbeeld:

Gemeente A geeft aan meer asielopvang mogelijk te willen maken als gemeente B een deel van de taakstelling van een andere doelgroep van gemeente A overneemt. De afspraken rondom de taakstelling worden geformaliseerd via de gebruikelijke route en in het verslag wordt opgenomen dat gemeente A x aantal opvangplekken beschikbaar zal stellen en met gemeente B is overeengekomen dat deze een deel van de taakstelling van een andere doelgroep heeft overgenomen. Gemeente A is niet aanspreekbaar ingeval gemeente B de taakstelling niet weet in te vullen en gemeente B is niet aanspreekbaar wanneer gemeente A de asielopvang niet weet te

realiseren. Een gemeente is daarmee alleen aanspreekbaar op de opgave volgens het verslag van het rijksorgaan.

Meer informatie over uitrui is te vinden in de handreiking uitrui die gelijktijdig met deze handreiking verschijnt.

Monitoring realisatie wettelijke taak

Wanneer de invulling van de provinciale opgave zijn beslag heeft gekregen in het verdeelbesluit is het aan de PRT om de realisatie van de opgave te monitoren. Plekken tellen mee voor de realisatie van de provinciale opgave op het moment dat deze ter beschikking worden gesteld aan het COA. Dit betekent dat het COA ook daadwerkelijk direct in staat moet zijn om asielzoekers te plaatsen op de ter beschikking gestelde locatie en/of accommodatie. Om mee te tellen in deze 1^e cyclus van de wet dienen plekken minimaal vanaf uiterlijk een half jaar na het verdeelbesluit (uiterlijk vanaf 30 juni 2025) tot 1 februari 2026 (start 2^e cyclus wet) beschikbaar te zijn voor directe plaatsing van asielzoekers door het COA.

3. Verslaglegging

Het verslag heeft de vorm van een ambtsbericht van de Commissaris van de Koning. Uit het verslag moet naar voren komen hoe de invulling van de provinciale asielopvangopgave eruitziet. Dat wil zeggen dat duidelijk moet zijn welke gemeenten asielopvangvoorzieningen mogelijk gaan maken, om hoeveel plekken het gaat en om welk soort plekken. Indien er bijzonderheden zijn, bijvoorbeeld het overeenkomen van een andere realisatietermijn, dan moet dit ook kenbaar gemaakt worden. Uit het verslag moet tevens blijken of gemeenten gezamenlijk zijn gekomen tot een gedragen volledige invulling van de asielopvangopgave of slechts tot een gedeeltelijke invulling van de asielopvangopgave. Wanneer de opgave mede tot stand is gekomen op basis van uitwisseling van en met andere opgaven zoals woonruimte ten behoeve van vergunninghouders en opvang voor Oekraïense ontheemden kan dit een plek krijgen in het kwalitatieve deel van het format. Als er uitruiafspraken in het kwalitatieve deel van het format staan worden deze betrokken bij het nemen van het verdeelbesluit. Het verdeelbesluit zelf ziet echter enkel toe op asielopvang. Het interbestuurlijk toezicht in het kader van de Spreidingswet is enkel van toepassing op de asielopgave. Over de wijze waarop het verdeelbesluit tot stand komt zijn separaat beleidsregels vastgesteld welke in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Bijlage 1 bevat een format om dit op een uniforme wijze inzichtelijk te maken. Als slechts tot een gedeeltelijke invulling wordt gekomen van de opgave, is het aan de minister om met een verdeelbesluit de resterende opgave in te vullen. Om in zo'n geval te komen tot een gedegen beslissing is het van belang om hetgeen ter tafel is besproken mee te kunnen nemen in de overweging. Het verslag dient, naast een overzicht van de invulling van de asielopvangopgave, ook een kwalitatieve weergave van de gesprekken te bevatten. Dit deel van het verslag is vormvrij, maar er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een beschrijving van het doorlopen proces en bijzonderheden waar de PRT bij de invulling van de opgave tegenaan is gelopen.

4. Financiën

Tegemoetkoming uitvoeringskosten

De wet creëert een nieuwe taak voor gemeenten met eveneens gevolgen voor de provincies. Om medeoverheden hierin tegemoet te komen heeft er in 2023 een zogenaamd artikel 2 onderzoek plaatsgevonden waarin de financiële gevolgen van de Spreidingswet voor de mede overheden in beeld worden gebracht. Op basis van de uitkomsten zullen gemeenten en provincies een

structurele compensatie ontvangen voor de kosten die worden gemaakt bij de uitvoering van de wet. Het betreft dan een tegemoetkoming voor onder andere de kosten voor overleg, afstemming en coördinatie. Ook zullen de kosten voor de versterking van de PRT's in ogenschouw worden genomen. Over de wijze waarop de vergoedingen worden uitgekeerd worden nog afspraken met de medeoverheden gemaakt.

Bonusregelingen

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor verschillende bonusregelingen uit de wet. Hieronder volgt een korte toelichting, meer informatie is te vinden in de regeling zelf (zie de bijlage). Bonussen gelden per cyclus. In een nieuwe cyclus (twee jaar later) kan de gemeente opnieuw gebruik maken van (dezelfde) bonusregelingen.

1. Specifieke uitkering voor duurzame opvangplekken (SPUK 1)

Het betreft een bonus voor gerealiseerde duurzame opvangplaatsen (langer dan 5 jaar beschikbaar) boven de opgave van de gemeente. Heeft een gemeente minder dan 100 extra duurzame plaatsen boven de opgave dan is het bonusbedrag 1.000 euro per plek. Realiseert een gemeente meer dan 100 duurzame plaatsen boven haar opgave dan krijgt de gemeente 2.000 euro per plek.

Deze bonus kan vanaf medio september 2024 worden aangevraagd bij JenV.

2. Specifieke uitkering voor bijzondere opvangplekken (SPUK 2)

Het betreft een bonus van 2.000 euro voor iedere gerealiseerde bijzondere opvangplaats gedurende de cyclus (zoals amv-plekken). Hiervoor geldt geen minimumaantal. Elke bijzondere opvangplaats kan voor deze bonus in aanmerking komen.

Deze bonus kan vanaf het voorjaar 2025 worden aangevraagd bij JenV. De bonus wordt verstrekt aan het einde van de cyclus en is dus na realisatie van de plaats.

3. Specifieke uitkering 75% van de provinciale opgave (SPUK 3)

Zodra gemeenten in een provincie gezamenlijk meer dan 75% van de provinciale opgave realiseren komen de plekken boven de 75% van de gemeentelijke opgave in aanmerking voor deze bonus. Gemeenten kunnen naar rato van wat zij aan het provinciaal totaal bijdragen aanspraak maken op het bedrag voor deze bonus. Deze bonus keert 85% uit aan de betreffende gemeente(n) en 15% aan de provincie.

Deze bonus kan vanaf het voorjaar 2025 worden aangevraagd bij JenV. De bonus wordt verstrekt aan het einde van de cyclus en is dus na realisatie van de plaats.

Regelingen 1 en 3 kunnen niet worden gestapeld, een combinatie van regeling 1 en 2 of regeling 2 en 3 is wel mogelijk.

Rekenvoorbeeld fictieve provincie Windrichtingen

- De provincie heeft een provinciale opgave van 2000 opvangplaatsen, waarvan 145 geschikt voor AMV.
- De provincie Windrichtingen haalt haar provinciale opgave van totaal aantal opvangplaatsen en benodigde amv-plaatsen.
- SPUK 1 is interessant voor gemeenten met meer duurzame opvangplekken dan haar opgave.
- SPUK 3 is interessant voor gemeenten die niet aan hun opgave voldoen, maar de provincie als geheel wel.

Gemeente	Opgave opvangplekken	Opgave AMV plekken	Realisatie opvangplekken	Waarvan duurzaam (>5j)	Realisatie AMV plekken
Noord	800	50	600	500	40
Oost	400	30	600	450	50
Zuid	500	40	250	200	20
West	300	25	700	600	40
Totaal	2000	145	2150	1900	150

Uitwerking per gemeente

Gemeente Noord

- Noord voldoet niet aan de totale gemeentelijke opgave en aan haar opgave amv-plekken.
- SPUK 1: Niet van toepassing. Gemeente realiseert geen duurzame opvangplekken boven haar opgave.
- SPUK 2: $40 \times 2.000 \text{ euro} = 80.000 \text{ euro}$.
- SPUK 3: 75% regeling.
 - Provincie heeft 150 plekken boven opgave.
 - $650 \times 1.275 = 828.750 \text{ euro}$.
 - Gemeente draagt met 600 plekken 28% bij aan het provinciaal geheel.
 - $828.750 \times 0.28 = 232.050$.
- Gemeente Noord kiest voor SPUK 2 en SPUK 3.

Gemeente Oost

- Oost voldoet wel aan de totale gemeentelijke opgave en aan haar opgave amv-plekken.
- SPUK 1: $50 \times 1.000 \text{ euro} = 50.000 \text{ euro}$.
- SPUK 2: $50 \times 2.000 \text{ euro} = 100.000 \text{ euro}$.
- SPUK 3: 75% regeling.
 - Provincie heeft 150 plekken boven opgave. 75% van opgave is 1500.
 - $650 \times 1.275 = 828.750 \text{ euro}$.
 - Gemeente draagt met 600 plekken 28% bij aan het provinciaal geheel.
 - $828.750 \times 0.28 = 232.050$.
- Gemeente Oost kiest voor SPUK 2 en SPUK 3.

Gemeente Zuid

- Zuid voldoet niet aan de totale gemeentelijke opgave en aan haar opgave amv-plekken.
- SPUK 1: Niet van toepassing. Gemeente realiseert geen duurzame opvangplekken boven haar opgave.
- SPUK 2: $20 \times 2.000 \text{ euro} = 40.000 \text{ euro}$.
- SPUK 3: 75 % regeling.
 - Provincie heeft 150 plekken boven opgave.
 - $650 \times 1.275 = 828.750 \text{ euro}$.
 - Gemeente draagt met 250 plekken 12% bij aan het provinciaal geheel.
 - $828.750 \times 0.12 = 99.450 \text{ euro}$.
- Gemeente Zuid kiest voor SPUK 2 en SPUK 3.

Gemeente West

- West voldoet wel aan de totale gemeentelijke opgave en aan haar opgave amv-plekken.
- SPUK 1: $300 \times 2.000 \text{ euro} = 600.000 \text{ euro}$.
- SPUK 2: $40 \times 2.000 \text{ euro} = 80.000 \text{ euro}$.
- SPUK 3: 75 % regeling.
 - Provincie heeft 150 plekken boven opgave.
 - $650 \times 1.275 = 828.750 \text{ euro}$.
 - Gemeente draagt met 700 plekken 33% bij aan provinciaal geheel.
 - $828.750 \times 0.33 = 273.488 \text{ euro}$.
- Gemeente West kiest voor SPUK 1 en SPUK 2.

Bijlage 1. Format provinciale verslag

Provincie: [naam van de provincie]

Provinciale asielopvangopgave regulier (inclusief bijzondere opvangvormen): [aantal]

Aantal ingevulde asielopvangplekken regulier: [aantal]

Nog in te vullen asielopvangplekken regulier: [aantal]

Provinciale asielopvangopgave amv: [aantal]

Aantal ingevulde asielopvangplekken amv: [aantal]

Nog in te vullen asielopvangplekken amv: [aantal]

1. Overzicht gemeenten die te kennen hebben gegeven asielopvang mogelijk te maken

Gemeente	Totaal aantal plekken	Aantal regulier	Beschikbaar (van/tot)	Aantal bijzonder (waaronder amv)	Beschikbaar (van/tot)	Bijzonderheden
Totaal						

2. Aanspraak bonusregelingen

Hieronder dient duidelijk te worden voor welke regeling de gemeenten in aanmerking willen komen. Voor bijzondere opvangplaatsen ontvangen gemeenten een bijdrage los van het aantal gerealiseerde plaatsen (regeling 'bijzondere opvangplaatsen'. Voor de overige regelingen geldt dat gemeenten zelf kunnen aangeven hoe het aantal plekken groter dan de indicatieve verdeling (of 75% daarvan) wordt ingebracht voor een tegemoetkoming voor de regeling 'duurzame plaatsen' of de regeling '75% provinciale opgave'.

SPUK 1: duurzame plaatsen (langer dan 5 jaar beschikbaar, bovenop de indicatieve verdeling)

Gemeente	Aantal plekken	Beschikbaar (van/tot)	Bijzonderheden
Totaal			

SPUK 3: 75%-regeling provincie

Gemeente	Aantal plekken	Beschikbaar (van/tot)	Bijzonderheden
Totaal			

3. Afspraken over uitruilen van opgaven

Indien er tussen de gemeenten binnen de provincie afspraken zijn gemaakt over onderlinge uitruil van opgaven huisvesting statushouders, en of opvang Oekraïense ontheemden dan kan hier in deze paragraaf hier melding van worden gemaakt. De wijze waarop dit gebeurt is vorm vrij indien gewenst kan de informatie worden overgenomen uit het provinciaal plan.

4. Ruimte voor voorzitter voor overige opmerkingen met betrekking tot het proces en de opgave.

Dit deel kan door de voorzitter vormvrij worden ingevuld.

Bijlage 2. Links naar Spreidingswet en onderliggende wet- en regelgeving

Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen

[wetten.nl - Regeling - Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen - BWBR0049307 \(overheid.nl\)](#)

Besluit gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen

[wetten.nl - Regeling - Besluit gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen - BWBR0049310 \(overheid.nl\)](#)

Regeling specifieke uitkeringen Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen

[wetten.nl - Regeling - Regeling specifieke uitkeringen Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen - BWBR0049320 \(overheid.nl\)](#)

Beleidsregel verdeelbesluit

[stcrt-2024-21380.pdf \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Capaciteitsraming

[officielebekendmakingen.nl - Capaciteitsraming 2024](#)

[Q&A's Spreidingswet](#)

[Link naar de Q&A op rijksoverheid.nl](#)